Verslag bewonersbijeenkomsten Verkenning Duurzame Polder
Juni 2019

Inleiding

In juni 2019 is het omgevingsparticipatieproces voor de verkenning 'Duurzame Polder' van start gegaan. Dit is de verkenning naar mogelijkheden voor duurzame opwekking van zonne- en windenergie in het poldergebied tussen Geffen, Lith, Oss, Nuland en Rosmalen. De verkenning in de 'Duurzame Polder' wordt uitgevoerd door gemeente Oss, gemeente 's-Hertogenbosch en provincie Noord-Brabant.

Er is gestart met het organiseren van bijeenkomsten over het nut en de noodzaak van opwekking van duurzame energie. Op 12, 18 en 19 juni 2019 hebben er drie bewonersbijeenkomsten in resp. Oss, Geffen en Lith plaatsgevonden. In 's-Hertogenbosch is het onderwerp nut en noodzaak van duurzame energieopwekking al uitgebreid aan de orde gekomen in het proces om te komen tot de Visie Energielandschap. Op 19 en 27 juni hebben in het kader van deze visie twee (schets)bijeenkomsten plaatsgevonden, waarbij aandacht was voor deze verkenning.

1. Wat was het doel van de bewonersbijeenkomsten?

Het doel van de bijeenkomsten was tweeledig**:**

1. Het informeren door middel van het beantwoorden van de volgende vragen:
    - Waarom is opwekking van duurzame energie nodig?
    - Waarom kijken we voor de duurzame energieopwekking naar het poldergebied tussen Oss en 's-Hertogenbosch?
    - Wat houdt deze verkenning in?
    - Hoe betrekken we bewoners en andere belanghebbenden bij de verkenning?
2. Ophalen van eerste belangen en horen wat bewoners belangrijk vinden.

2. Wie hebben zich aangemeld?

- Gemeente Oss heeft per reguliere post 35.000 brieven verstuurd aan bewoners van de gemeente Oss in een straal van 2,5 kilometer van het verkenningsgebied. Daarmee zijn actief veel bewoners individueel geattendeerd op wat er speelt. In 's-Hertogenbosch is er voor gekozen om bewoners over de bewonersbijeenkomsten in oktober per brief te informeren.
- De bijeenkomsten in gemeente Oss zijn door ongeveer 475 bezoekers bezocht (Oss: +/- 200; Geffen: +/-100; en, Lith: +/-175) op de drie avonden geweest. In 's-Hertogenbosch hebben 72 bezoekers de schetsbijeenkomsten bezocht.

- Veruit de grootste groep aanmeldingen bestond uit bewoners, waarvan tijdens de bijeenkomsten in Geffen en Lith veelal direct omwonenden. Daarnaast waren er o.a. initiatiefnemers, vertegenwoordigers van wijk- en dorpsraden en belangenorganisaties en raadsleden aanwezig.
- Wat opviel was dat bij de start van het plenaire deel bij de bijeenkomsten de grote meerderheid in de 55+ categorie viel. Dit zegt iets over de groep bewoners die zich aanmeldt voor dit type fysieke bijeenkomsten.

3. Wat was er te zien, te horen en te delen?

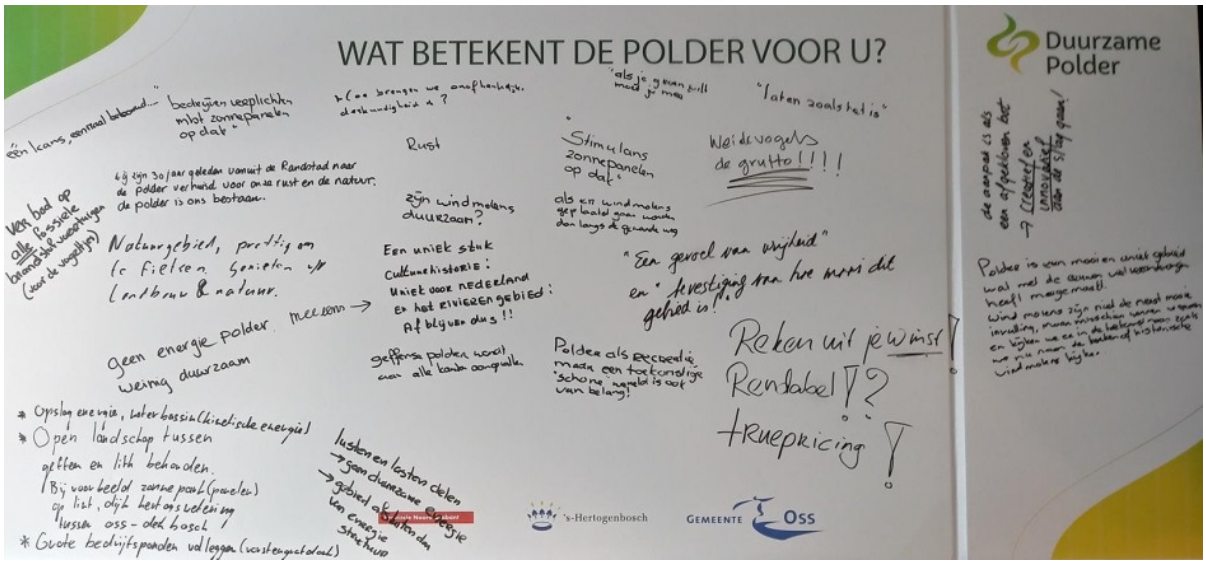
- De drie bijeenkomsten in Oss kenden eenzelfde opbouw en inhoud. Een plenaire start door de overall projectleider van de gezamenlijke verkenning en ondergetekende, waarna de bezoekers zich konden verspreiden over de zaal en zich konden laten informeren, vragen konden stellen en hun belang en/of idee op diverse manieren konden delen.
- In 's-Hertogenbosch is ervoor gekozen om bij de schetsbijeenkomsten op 19 en 27 juni de banners en praatplaten te tonen, en door medewerkers toe te lichten. Daar was, vanwege de combinatie met andere bijeenkomst, geen presentatie.
- De eerste belangen zijn opgehaald aan de hand van het stellen van een aantal vragen en het ophalen van antwoorden op stellingen:
    - *Wat betekent de polder voor u?*
    - *Ervan uitgaande dat er windmolens en zonnevelden komen in het verkenningsgebied, wat wilt u er dan voor terug?*
    - Een lijst met 20 stellingen die anoniem ingevuld kon worden.
- In diverse 'kraampjes' konden bezoekers zich laten informeren over het nut en de noodzaak van opwekking dan duurzame energie, de verkenning in de Duurzame Polder, de energieopgave van de gemeenten Oss en 's-Hertogenbosch en het open plan- en omgevingsparticipatie-proces.
- Daarnaast waren er 'kraampjes' over de regionale energiestrategie (RES) Noordoost-Brabant, energieke landschappen (waaronder de inpassing van windmolens en zonnepanelen in het landschap), en het verhaal van de polder. Als laatste kon door middel van een simulatiespel de energieopgave van de gemeente Oss verdeeld worden over de gehele gemeente door het plaatsen van zonnepanelen en windmolens op een grote luchtfoto die op de grond lag.
- In gemeente Oss was er gelegenheid om middels een ideeënbus suggesties en ideeën aan te dragen.
- In de bijlage zijn de getoonde banners en informatiepanelen gevoegd.

4. Welke informatie is er opgehaald?

Onderstaande vier paragrafen geven een overzicht van de informatie die is opgehaald.

4.1 'Wat betekent de polder voor u?'

Deze vraag is gesteld aan de bezoekers van de bewonersavonden. Bezoekers konden het antwoord op deze vraag schrijven op een bord. Onderstaand is hiervan een voorbeeldfoto weergegeven.

Onderstaande vraagwolk geeft weer wat wij hebben ontvangen als antwoord op deze vraag:

4.2 'Ervan uitgaande dat er windmolens en zonnevelden komen, wat wilt u er dan voor terug?'

Dit is wat bezoekers als antwoord gaven op deze vraag:

- Behoud van primair landbouwgebied. De boeren moeten hier hun boterham verdienen.
- Koeien en varkens.
- Ook ruimte voor nieuwe vormen van landbouw zoals voedselbossen en herenboeren.
- Aandacht voor de zorg voor elkaar.
- Openheid is een belangrijke waarde.
- Aandacht voor de saamhorigheid/gezelligheid. Wat als de buren straks een windmolen neerzetten?
- Openheid.
- Natuur-inclusieve landbouw.
- Bloemrijke bermen en bloemrijke randen langs akkers.
- Wandelen en fietsen.
- De boeren moeten hun boterham kunnen verdienen.
- Voedsel beleefbaar maken in de polder, bijvoorbeeld door eten in het veld.
- Rustig wonen in en om de polder.
- Openheid en de weidevogels (grutto, kievit, veldleeuwerik) behouden.
- Wandelen en fietsen in de polder. Educatief wandelen, ook voor jonge mensen.
- Ruimte voor de landbouw: graan, mais, koeien, natuur-inclusieve landbouw.
- Sluipverkeer Oss-Den Bosch weg uit de polder.
- Geen zonnevelden in de polder, wel zonnepanelen op de daken (van stallen).
- Barbecue met de buren (goede relaties behouden).
- Stop de windmolens.
- Polder voor voedselvoorziening, o.a. koeien (stallen en in de wei) en mais.
- Weidevogels.
- Fietsen.
- Geen monocultuur: (bio)diversiteit in de landbouw, verschillende gewassen die elkaar versterken, nieuwe concepten, kringlooplandbouw, etc.
- Biodiversiteit: wilde bijen en weidevogels.
- Zonnepanelen op alle daken.
- Energiecoöperatie
- Local Grid

4.3 Resultaten van de stellingen

Bewoners hadden de gelegenheid om volledig anoniem een lijst met 20 stellingen in te vullen. In totaal zijn er 240 formulieren ingevuld. Deze hebben geleid tot onderstaand inzicht.

Hier valt op aan te vullen dat de resultaten niet representatief zijn voor alle belanghebbenden.

	eens	neutraal	oneens
1. De komst van windmolens/zonnevelden biedt nieuwe kansen voor dit gebied.	33,2%	26,8%	40,0%
2. De gemeenschap moet beslissen waar een deel van de opbrengst van de windmolens/ zonnevelden heen gaat.	71,6%	17,9%	10,5%
3. Landbouw en windmolens zijn een goede combinatie.	32,6%	34,8%	32,6%
4. Weidevogels zijn belangrijker dan duurzame energie.	37,2%	48,3%	14,5%
5. Opbrengsten van windmolens of zonnevelden zouden via een fonds terug moeten vloeien naar het gebied en/of de omgeving.	70,4%	18,8%	10,8%
6. Zicht op een windmolen is acceptabel als ik er gratis stroom van krijg.	21,1%	29,4%	49,6%
7. De polder moet aantrekkelijker worden voor fietsers en wandelaars.	61,6%	27,5%	10,9%
8. Duurzame energie is van maatschappelijk belang: dus een overheidstaak.	55,4%	29,0%	15,6%
9. Er moet een betere autoverbinding komen tussen Oss en Den Bosch via de polder.	19,7%	18,0%	62,3%
10. Voor de recreatie is het tot leven brengen van de geschiedenis van het gebied een enorme kans.	36,3%	40,7%	23,0%
11. Uitzicht opofferen voor een betere wereld is een acceptabel offer.	31,6%	27,8%	40,6%
12. Windmolens zijn hét symbool van het nieuwe landschap.	16,5%	21,7%	61,7%
13. Een deel van de polder onder water zetten biedt een mooie kans voor watersport.	11,7%	17,0%	71,3%
14. Ik heb liever zonnevelden dan windmolens.	37,8%	29,1%	33,0%
15. Maak het gebied onder de windmolens maar natuurgebied in plaats van landbouwgrond.	25,6%	34,8%	39,6%
16. De boeren hebben het al moeilijk zat. Een windmolen is voor een boer een goed (aanvullend) verdienmodel. Ik gun ze dat.	29,3%	25,4%	45,3%
17. De polder is nu saai.	17,0%	15,7%	67,4%
18. De polder is nu alleen agrarisch. Andere functies zoals recreatie en natuur moeten hier meer ruimte krijgen.	43,5%	33,9%	22,6%
19. De hele gemeenschap moet profijt hebben van de opwekking van duurzame energie in de polder.	67,0%	22,0%	11,0%
20. Ik wil graag financieel participeren (deelnemen) in een zonneveld of windmolenpark door hier aandelen voor te kopen.	27,8%	26,5%	45,7%

4.4 Wat is er opgehaald aan ideeën en suggesties?

Onderstaand staat per bijeenkomst aangegeven wat er aan ideeën en suggesties zijn ontvangen in de ideeënbus.

Zonnepanelen plaatsen langs de Maas. Dit zou ruim voldoende moeten zijn en geen windmolens nodig.
Alle bestande hoogspanningsmasten voorzien van staande windturbines.
Spoorlijn ligt op het zuiden volkstuinencomplex. Klein stukje gebruiken om helkling te maken waartegen zonnepanelen geplaatst kunnen worden. Dan worden 21 huizen collectief voorzien van zonenergie.
Als we als alle Ossenaren 5% zouden bezuinigen op energierekening, dan zou dit een gemeentelijk initiatief kunnen zijn (Essent en alle andere energieleveranciers zullen niet blij zijn, maar het levert bewustzijn op) ook dat draagt bij tot een duurzamere samenleving! 5% minder > bonus ! gemeente bekostigt dit???
Alle bestaande mogelijkheden gebruiken voor zonenergie oplossingen. Bv geluidsschermen, daken, gebouwen met collectieve voorzieningen enz. Polder gebruiken zoals de natuur dat aangeeft. Ontstressen / genieten / recreëren / sporten / zon-lucht / water / wind.
Misschien een idee: een windmeterfactor 100. Dit als energiemaker. - Meer toeren - - niet zo hoog - Minder ruimte nodig - Minder geluid - Net o veel elektriciteit TU Delft heeft er onderzoek naar gedaan.
Jeugd benaderen via scholen
Waarom biedt u iedere inwoner van gemeente Oss geen zonnepaneel aan tegen een redelijke en betaalbare vergoeding? Misschien wekt u hiermee de sympathie van de inwoners voor het plaatsen van windmolens of zonnepanelen voor de resterende % om energieneutraal te zijn.
Hoe zit het met de vogelvlucht in het gebied van het beoogde windmolenpark? Om het gebied ook aantrekkelijk te kunnen maken, zouden er velden ingezaaid kunnen worden met bloemen voor de insecten en bijen. Ik weet niet hoe dit zich verhoudt met de windmolens. Is het windmolens versus bloemen?
Onderzoek het visuele effect van een windmolen met vier i.p.v. 3 wieken, en de opbrengst en kosten. Mij valt op dat molens met 3 wieken veel onrustiger ogen dan die met 4 wieken. Maar ik kan het niet 'bewijzen'.
Zet de zonnevelden op palen, zodat eronder nog koeien of iets anders kan.
Meer oog voor andere vormen van energie opwekken. Zonnepanelen en windmolens zijn old fashion.
Oss krijgt gedwongen een mestverwerkingsfabriek. Ammoniak komt vrij. Kan goed als alternatief voor gas gebruikt worden.
Maak gebruik van ruimte boven het spoor om zonnepanelen te plaatsen.
De polder is een wijds landbouw veeteelt gebied. De boeren zien nu dollartekens. Hun grond levert meer op met een windmolen. Waar blijft de trots dat we de 2e landbouw agrarische exporteur zijn van de wereld, na de VS? Vogelgebied weg. Eendenkooi weg. We willen toch toerisme promoten met het Maasgebied? Waarom dan vol plempen met zonneweiden en windmolens?
1. Kijk eens naar de andere molenontwerp dat minder dominant aanwezig is (zie tek, met spiraalvorm) 2. Plak de zonnecellen op de molens. 3. Kleur (camoufleer) de molens.
Breng met 3D / VR-bril in beeld hoe het er uit ziet!
Maak samen met de inwoners en industrie een nieuw gemeentelijk energiebedrijf waar we als gemeenschap allemaal van profiteren. Niet in de polder als die verpest is kunnen we niet meer terug.
Herstel een deel van het krekenlandschap in de Maaspolder, lang leve de meanderende Maas. Waterberging en vogelplezier. Niet voor watersport maar voor de natuur.
Lees het laatste blad van Natuurmonumenten en schep samen met landschapsbeheer een gebied van akkerbouw en 'oude' graansoorten.
Indien de mestfabriek toch, ondanks alle protest, blijkt te komen, is daar voldoende biogas uit te winnen?
Ga de polder niet verpesten. Overal in Europa België Duitsland Oostenrijk Hongarije staan de windmolens langs de snelweg. Waarom hier niet. Het landschap is toch al niet mooi door een snelweg. plant die molens daar. Industrieterrein daar waar de meeste energie wordt gebruikt en verpest zet daar windmolens. Alle platte daken van die grote hallen op het industrieterrein volleggen met zonnepanelen maar niet in de polder.
Waterkracht uit de Maas ook meenemen. Eerst de stad vol, dan pas de polder: Daken; Gebouwen; industrie; Parkeerplaatsen overkappen met zonnepanelen.
Ieder huis zijn eigen wind- en zonne-energie opwekking. Er bestaan 'wokkels'.
A59 Oss Den Bosch geluidsscherm met zonnepanelen.
Beter op 1 plek veel molens dan verspreid over vele plekken.
Bestaande daken, boven snelwegen, provinciale wegen, plaatsen van zonnepanelen.
Onderzoek naar bio, waterstof.
Energie die opgewekt wordt is die voor bewoners?
Werk samen met Heesch West. Bouw het op, niet alle turbines tegelijk plaatsen.
Luisteren naar wat de mensen wensen
Betrek burgers in het ''doen''. Voorbeeld: Onderzoek naar geluidsoverlast windmolens. Onderzoek naar H2 voor energie opslag. Onderzoek naar de haalbarheid van een opwekking + distributiepunt in Oss van H2. Oss in een centraal logistiek punt. Betrek de Herpense en creëer echte draagvlak.

Nieuwe kerncentrale = meer ruimte voor mens & natuur.
De molens zoveel mogelijk clusteren zodat er nog vrije zichtlijnen beschikbaar blijven.
Pas meer kernenergie toe.
Het idee over zonnevelden zou ik hier contact over kunnen hebben met Jeroen Kessels.
Stop de windmolens!
Waarom bij het verlenen van een omgevingsvergunning niet de verplichting opnemen om de daken vd zonnepanelen te leggen? Zowel industrie als landbouw.
Overleggen met alle partijen
Advies: Als de windmolens er komen houd deze dan aan de Noordkant van de hoogspanningsmasten; zo dicht mogelijk bij de Maas waar het 't hardste waait.
Zet windmolens op het eiland bij de Lithse Ham. Optimale wind.
Zonnevelden op het water! Meer subsidie naar bewoners i.p.v. windmolens voor woning isolatie en zonnepanelen.
Aandacht voor weide vogels! Grutto!
Hebt u er rekening mee gehouden dat het plaatsen van windmolens onomkeerbaar is?
Als de bewoners zo tegen zijn, dan sluit je (naar rato) het gebied af van stroom! Lusten en lasten ook op energiegebied moeten we delen.
Er is al beslist? – Van afval energie maken
Stimuleren ''goed'' gedrag. Bewustwording omgaan met (duurzame) energie en opruimen van afval (niets zomaar in het openbaar gebied weggooien). Minder energie gebruiken.
Windmolen langs de Maas leveren meer op. Doordat het harder waait. B.V. de Alphense waard. Is daar al aan gedacht?
De eerste kilometer zonnepanelen velden (vanuit de bebouwde kom) Daarna de windmolens.
-Alle inwoners in de gemeente een aanzienlijke korting op de energie nota. - Voor windmolens in het gebied. Lith, Lithoijen enz. - Molen op een perceel die aansluit bij de aanwonende boeren waar het bedrijf ook in bedrijf is. - Zo snel mogelijk, en de gaskraan in Groningen dicht. -Groen=groen energie Voor!
Stimuleer de zonnepanelen en hebben jullie er rekening mee gehouden dat het hier in de polder een laagvlieg gebied is van defensie.
Geen windmolens. Zonne-energie.
Beste lezer, Ik maak me zorgen over de hoeveelheid geluid die windmolens maken; met name 's nachts. Hoeveel DB per windmolen en op welke afstand hoor je wat?
- Op de betreffende landkaart staan Lith, Geffen en Maren-Kessel gearceerd. D.w.z. beschermd gebied. Kessel echter is ook een beschermd gebied nl. natuurbelang. Ooit juridisch vastgesteld. - Klankbordgroep. Hoe brengt men onafhankelijk deskundigheid in o.a. voor bewoners, zonder afhankelijk te worden. Gemeente alleen? Bestaat er binnen de gemeente zelf voldoende deskundigheid? - Gezien dit ''deltaplan''' voor de energievoorziening zou er ook geinvesteerd moeten worden in verder onderzoek, o.a. naar nieuwe energiebronnen die misschien minder schade veroorzaken. & parallel aan de voorbereiding ook financien voor verder wetenschappelijk onderzoek. - Het organiseren van 'leeftijdsgebonden' bijeenkomsten remt af. Organiseer met 's Hertogenbosch (ook nieuwe wijken). Bijeenkomsten met meer diversiteit (leeftijd)
Is er waarde vermindering aan de huizen? Waarom het poldergebied en niet het gebied ten Oosten van Oss.
Waarom niet aan de andere kant van Oss?
Graag geen windkracht -> molens Maar waterkracht -> Maas Denk ook aan gezondheid-geluid en licht. Een waardevermindering huis.
Waarom moet iemand die (?) CO2 neutraal is 400 euro betalen om van het gas af te gaan. Is hier niet een regeling voor om de mensen te compenseren.
Hoofdzaak = communicatie!!! Leeftijd, vaak, concreet, eerlijk.

Bijlage I Foto's

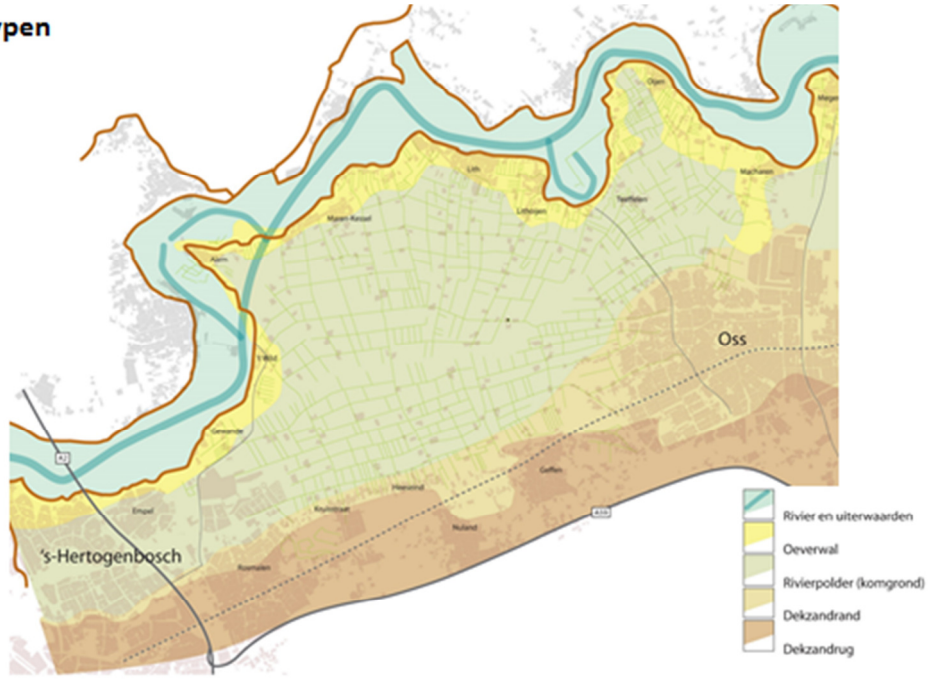

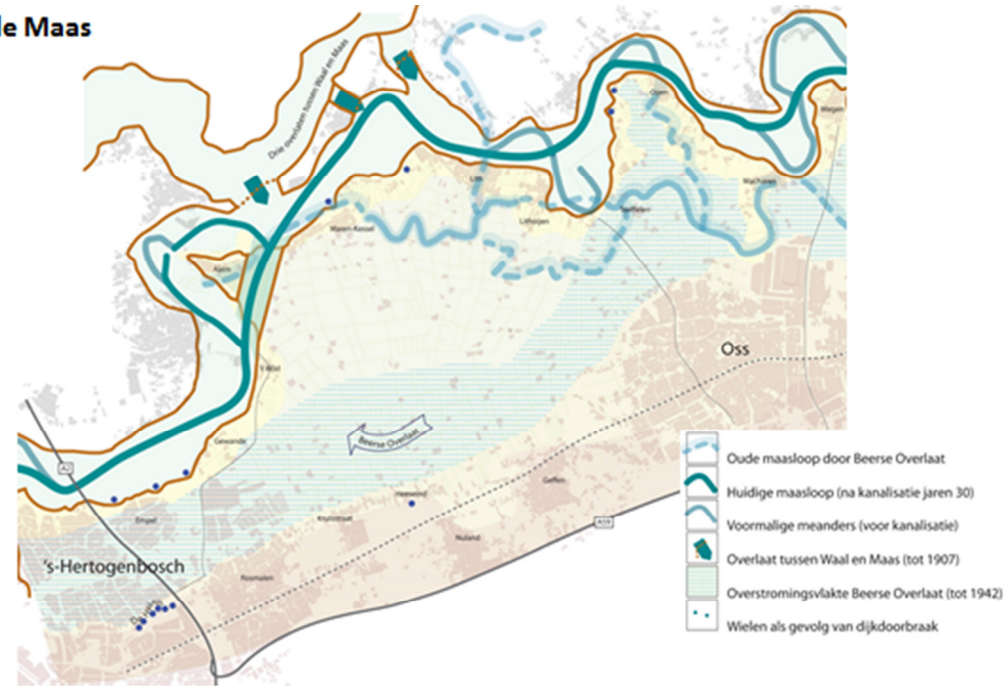
Bijlage II Getoonde informatiebanners en informatiepanelen

Informatie op informatiepanelen

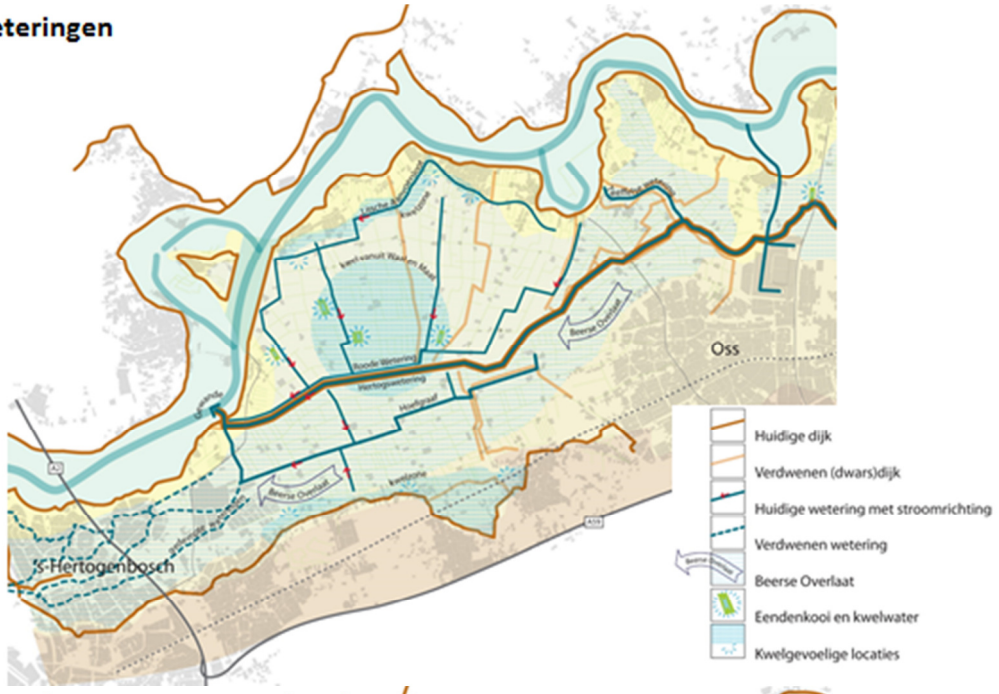
Landschapstypen

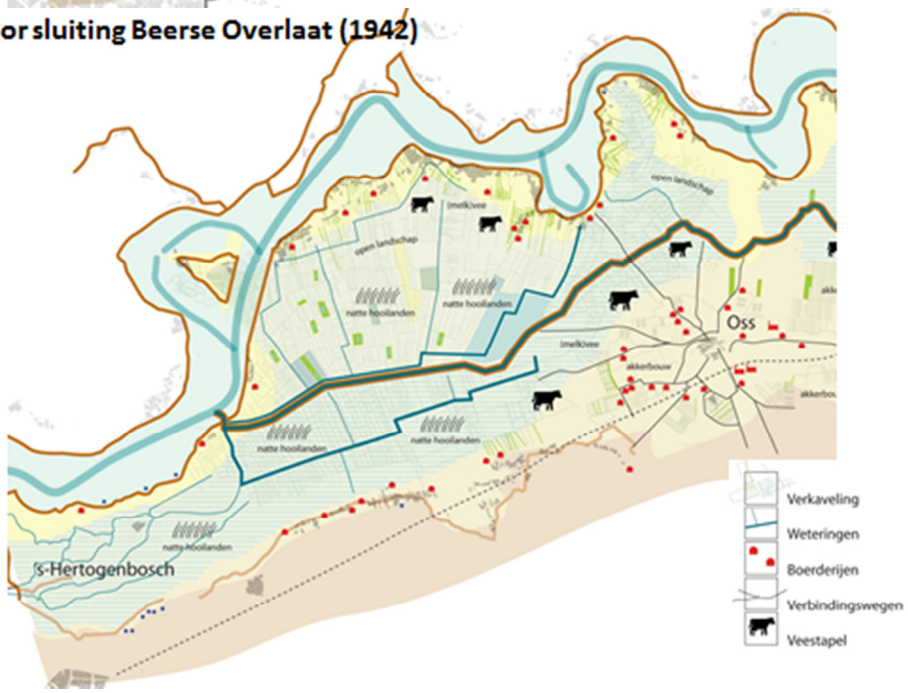
Meanderende Maas

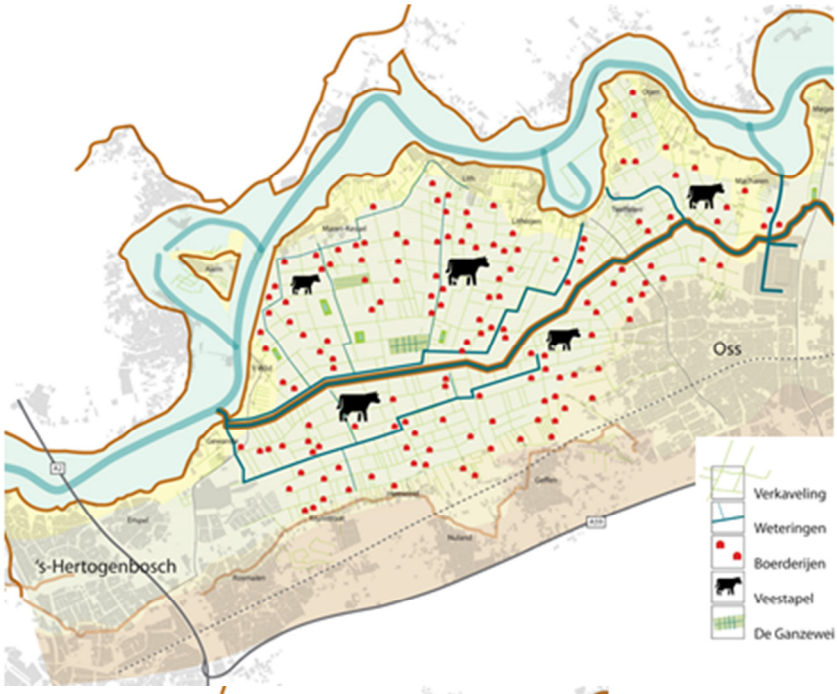
Polders en weteringen

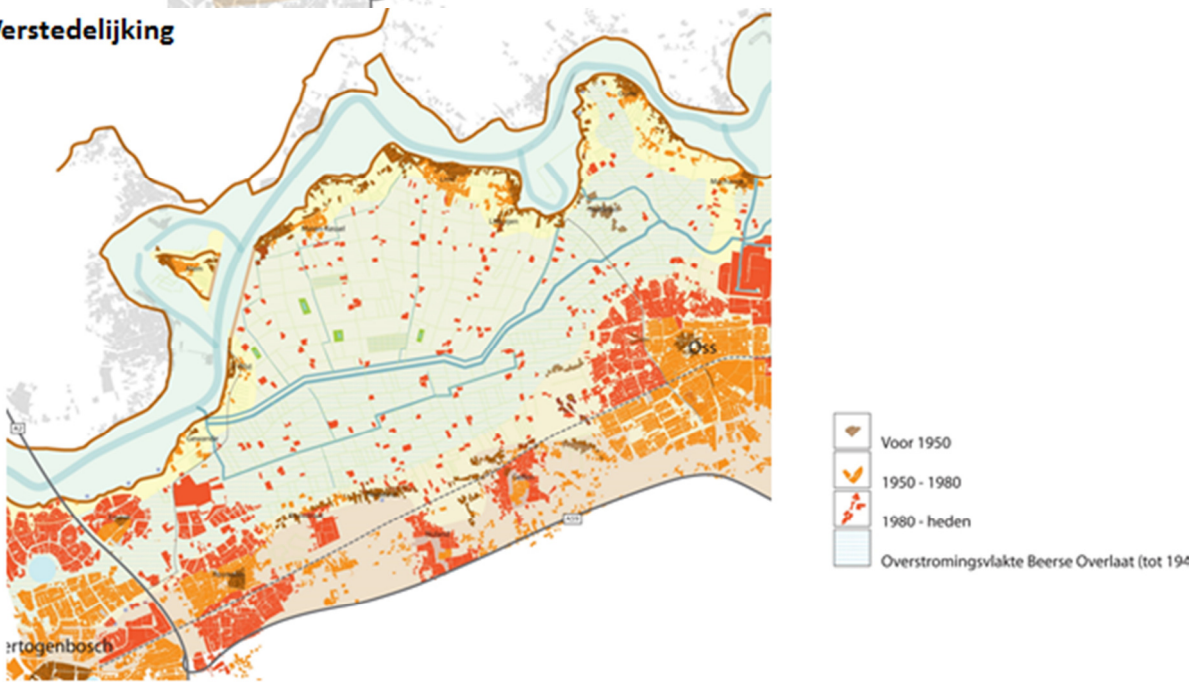
Landbouw voor sluiting Beerse Overlaat (1942)

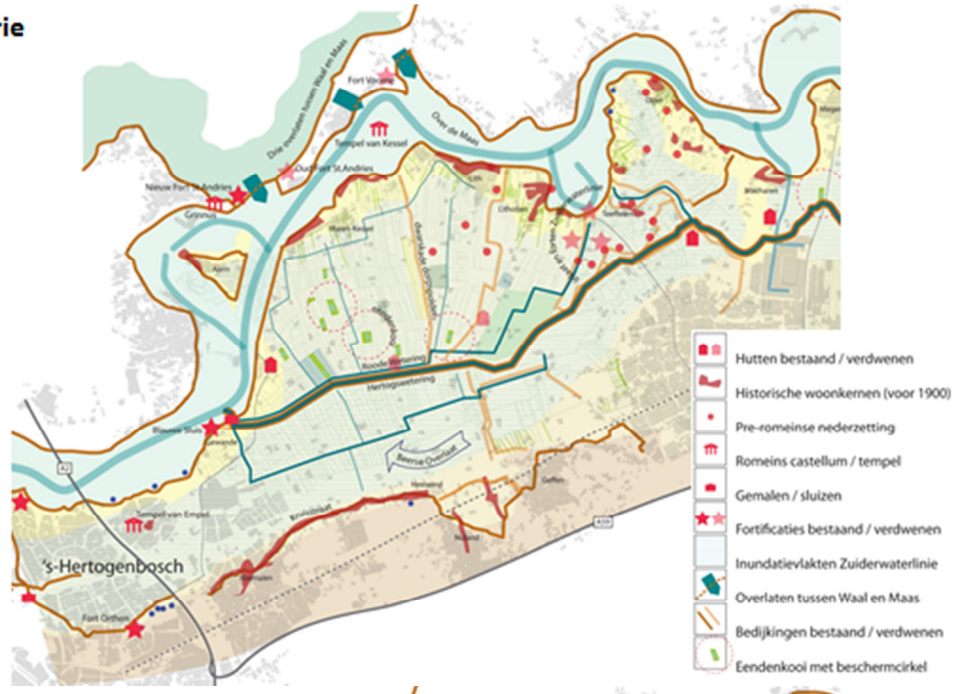
Landbouw nu

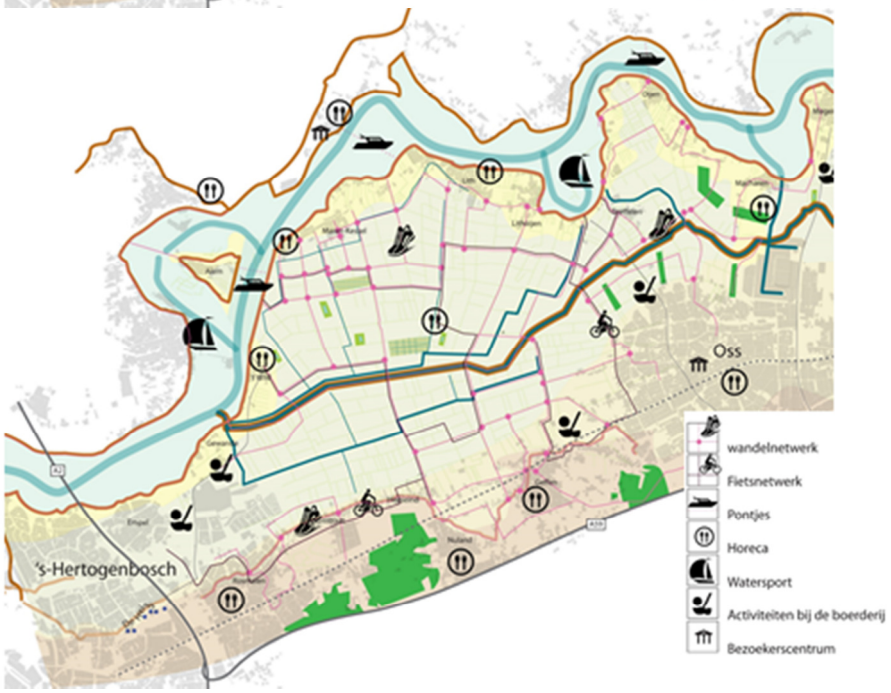
Verstedelijking

Cultuurhistorie

Recreatie

Praatplaat

Fort Vuren
Over de Maas
Nieuw Fort St.Andries
Oss
's-Hertogenbosch

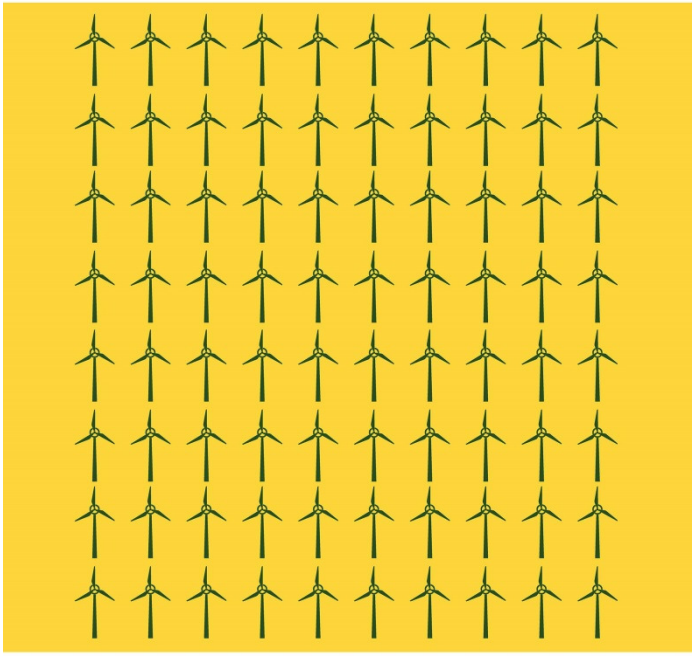
Informatiebanners

Duurzame Polder

Energieopgave gemeente Oss

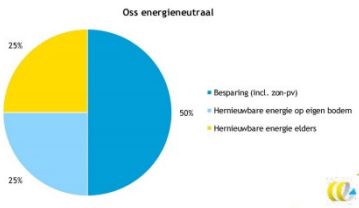
Energieneutraal in 2050

- De gemeente Oss wil in 2050 energieneutraal zijn. Dit is een grote opgave waarbij sterk ingezet wordt op energiebesparing en het opwekken van hernieuwbare energie. Hernieuwbare energie is energie die duurzaam wordt opgewekt.
- De totale energieopgave van de gemeente Oss is 7.640 TJ. 25% hiervan moet gerealiseerd worden binnen de eigen gemeentegrenzen. Dit is gelijk aan 1.910 TJ. Dit is gelijk aan 80 windmolens of 1050 voetbalvelden voor zonnepanelen.

De totale energieopgave van de gemeente Oss is 7.640 TJ
25% opwekken op eigen bodem is ca. 1.910 TJ

Figuur 1 Overzicht Oss energieneutraal (totale energieverbruik +/- 7.640 TJ)

Provincie Noord-Brabant 's-Hertogenbosch GEMEENTE Oss

Duurzame Polder

Ambitie duurzame energieopwekking

De gemeenten Oss en 's-Hertogenbosch, en de Provincie Noord-Brabant willen in 2050 energieneutraal zijn. In de energienota van de Provincie Noord-Brabant staat dat er in 2030 al 50% van alle energie uit duurzame bronnen moet komen. Om hier een bijdrage aan te leveren, verkennen we gezamenlijk wat de mogelijkheden zijn om in de Duurzame Polder windmolens en zonnevelden aan te leggen. Daarbij wegen we belangen af die in het gebied spelen.

Raadsbesluit gemeente Oss (4 oktober 2018)

- *Een verdergaande verkenning uit te voeren naar hoe in de Geffense, Lithse en Rosmalense polders te voorzien is in het opwekken van duurzame energie (met de focus op wind en zon). Daarbij ook te onderzoeken of bredere gebiedsopgaven (meekoppelkansen) voor een verduurzaming van het poldergebied haalbaar zijn.*
- *Dit te doen door een open planproces waarin interactie met alle belanghebbenden vanaf het begin plaats vindt.*
- *Dit samen met de gemeente 's-Hertogenbosch en provincie Noord-Brabant op te pakken.*

Coalitieakkoord gemeente Oss 2018-2022

"We maken grootschalige energieopwekking mogelijk, zoals in de Lithse polder. Dat doen we samen met de gemeente 's-Hertogenbosch en de provincie." (Coalitieakkoord 2018-2022)

Afbeelding: Coalitieakkoord 2018-2022

Wat is er al onderzocht door de gemeente Oss?

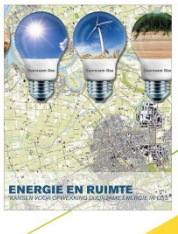
Op 6 juli 2017 heeft de Osse gemeenteraad drie documenten vastgesteld. Deze vormen gezamenlijk de leidraad voor de realisatie van de ambitie van duurzame energieopwekking in de gemeente Oss:

- Oss Energieneutraal in 2050 (CE Delft, 2017)
- Ruimtelijke verkenning naar Duurzame Energie in Oss (Antea groep, 2017)
- Energie en Ruimte (Bosch en Slabbers, 2017)

Daarnaast wordt er gewerkt aan een beleid voor zonnevelden. Op dit moment wordt verwacht dat alle Osse initiatieven voor zonnevelden in het Duurzame Polder gebied meegenomen worden in de verkenning.

Provincie Noord-Brabant 's-Hertogenbosch GEMEENTE Oss

Duurzame Polder

Verkennen van een toekomstbeeld

Aan het einde van 2019 verwachten we dat de gemeenteraden van Oss en 's-Hertogenbosch en de Gedeputeerde Staten een besluit nemen over een toekomstbeeld van de 'Duurzame Polder'.

Wat wordt er verkend?

De gemeenten Oss en 's-Hertogenbosch, en de provincie Noord-Brabant verkennen de mogelijkheden om met windmolens en zonnevelden duurzame energie op te wekken in het poldergebied tussen Oss, Geffen, Nuland, Rosmalen, Lith en Maren-Kessel.

Wat is het resultaat van de verkenning?

Het resultaat bestaat uit een voorkeurstoekomstbeeld. Ook wel een voorkeursontwikkelingsperspectief genoemd. Dit perspectief is onderbouwd door een adviesrapport. Het resultaat wordt ter besluitvorming aan de gemeenteraden van Oss en 's-Hertogenbosch en de Gedeputeerde Staten voorgelegd.

Welke drie toekomstbeelden worden verkend?

1. Het ***van geval tot geval*** toetsen van markt- en burgerinitiatieven
2. De mogelijkheden voor ***maximale energieopwekking*** (focus op windmolens en zonnevelden)
3. De mogelijkheden voor ***optimale energieopwekking*** passen in een integrale gebiedsontwikkeling. Dit betekent dat er naast duurzame energieopwekking ook naar andere gebiedsopgaven gekeken wordt. Voorbeelden hiervan zijn: natuur en landschap, landbouw, en recreatie.

Wat is het voorlopige verkenningsgebied?

Provincie Noord-Brabant 's-Hertogenbosch Gemeente Oss

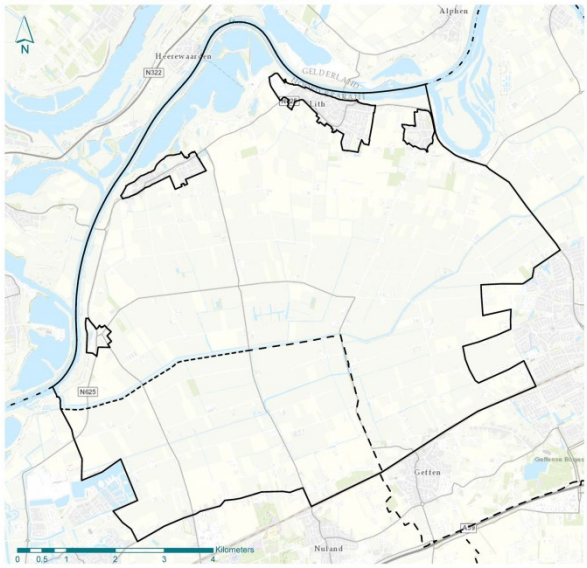
Duurzame Polder

Voorlopige verkenningsgebied

Waarom verkennen we de Duurzame Polder?

Gemeente Oss en gemeente 's-Hertogenbosch hebben een duurzame energieopgave. Uit de onderzoeken die gemeente Oss heeft laten uitvoeren is het poldergebied tussen Geffen, Lith en Oss-Noordwest gekomen als geschikt gebied voor het opwekken van zonne- en windenergie. Dit komt o.a. door de open, agrarische en dunbevolkte eigenschappen van het gebied.

Wat is het voorlopige verkenningsgebied?

Provincie Noord-Brabant 's-Hertogenbosch Gemeente Oss

Duurzame Polder

Omgevingsparticipatie

Iedereen met een belang in de Duurzame Polder krijgt de kans om met ons mee te denken.

Wie betrekken we?

- Bewoners
- Ondernemers
- Wijk- en dorpsraden
- Belangenorganisaties op het gebied van o.a. natuur en landschap, landbouw, water, verkeer, recreatie, gezondheid en energie
- Initiatiefnemers en ontwikkelaars van zonne- en windenergie

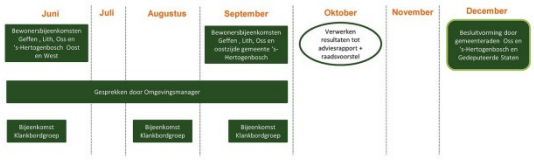
Hoe kunt u blijven meedoen en nieuws ontvangen?

U kunt zich aanmelden voor nieuwsberichten op *www.oss.nl/duurzamepolder*. U ontvangt dan bericht als er nieuws te melden is of als er nieuwe bewonersbijeenkomsten worden georganiseerd.

Waar kunt u informatie vinden?

Op onze websites *www.duurzamepolder.nl* en *www.oss.nl/duurzamepolder* staat altijd de meest actuele informatie vermeld.

Planning omgevingsparticipatie Duurzame Polder 2019

Provincie Noord-Brabant 's-Hertogenbosch GEMEENTE Oss

Duurzame Polder

Klankbordgroep

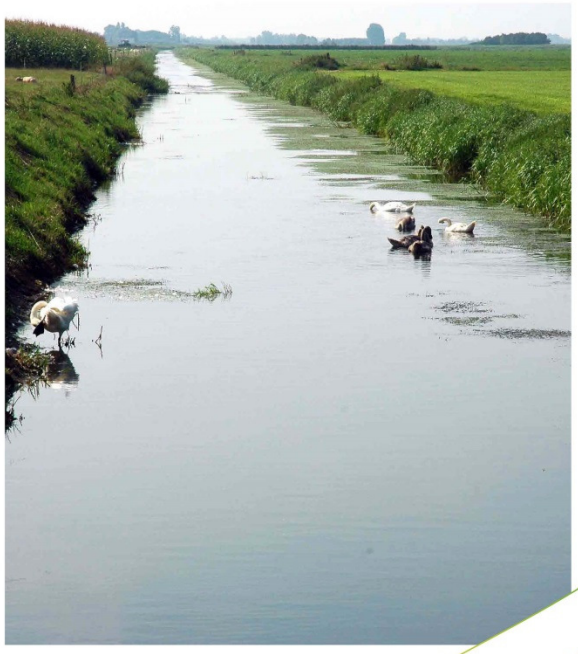
Om alle belangen die in het gebied leven mee te nemen, is een klankbordgroep opgericht.

Wie zijn er vertegenwoordigd in de klankbordgroep?

Voor de klankbordgroep nodigen we vertegenwoordigers van wijk- en dorpsraden uit, maar ook van andere belangenorganisaties. Mogelijk zal er ook bewonersvertegenwoordiging plaatsnemen in de klankbordgroep. Dit is afhankelijk van de wensen van de wijk- en dorpsraden. Initiatiefnemers krijgen geen plek in de klankbordgroep, met hen stemmen we in een ander overleg af.

Wat zijn de taken van de klankbordgroep?

- Meedenken over het proces;
- Inbreng van gebiedskennis;
- Checken of ingebrachte belangen een goede plek hebben gekregen in het advies over de drie ontwikkelperspectieven aan de gemeenteraden van 's-Hertogenbosch en Oss en Gedeputeerde Staten van de Provincie Noord-Brabant;
- Begrip krijgen voor de belangen van andere organisaties en belanghebbenden;
- Advies geven aan de stuurgroep, waarbij klankbordgroepleden van mening mogen verschillen (hoeft niet unaniem te zijn).

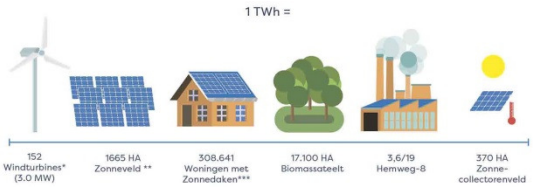

Provincie Noord-Brabant 's-Hertogenbosch GEMEENTE Oss

Duurzame Polder

Regionale Energiestrategie (RES)

Elke RES regio onderzoekt hoe in 2030 35 TWh aan duurzame energieopwekking gerealiseerd kan worden. Hiervoor worden locaties en zoekgebieden aangewezen. En er wordt inzichtelijk gemaakt hoe de energie infrastructuur hierop aangepast kan worden.

Wat is de meerwaarde van de RES?

- Door regionale afstemming van vraag en aanbod kunnen warmtebronnen optimaal benut worden. De oplossing voor energietransitie gaat vaak over bestuurlijke grenzen heen, zoals bv. bij grootschalige wind- en zonprojecten.
- Capaciteit en kennis tussen decentrale overheden ten aanzien van het energiebeleid, netwerk, stakeholders etc. worden samengebracht.
- Regionaal wordt maatwerk mogelijk gemaakt door samen met alle betrokkenen te kijken wat waar mogelijk is.

Wat is de planning van de RES?

Wat is de relatie met het Klimaatakkoord?

Provincie Noord-Brabant 's-Hertogenbosch Gemeente Oss

Duurzame Polder

Regionale Energiestrategie (RES)

In de RES-regio's werken overheden met maatschappelijke partners, netbeheerders, het bedrijfsleven en waar mogelijk bewoners, regionaal gedragen keuzes uit. Dit doen zij voor de opwekking van duurzame elektriciteit, de warmtetransitie in de gebouwde omgeving en de daarvoor benodigde opslag- en energie-infrastructuur . In Nederland zijn 30 RES regio's vastgesteld. RES Noordoost Brabant is er hier één van.

Afbeelding: Regio's Regionale Energiestrategie

Wat is het doel van de RES?

Het doel van de RES is een zorgvuldige ruimtelijke inpassing van duurzame energieopwekking, warmte(rest)bronnen en bijbehorende infrastructuur. Dit wordt beschreven in een document. Hierin staat welke strategie de RES Noordoost Brabant hanteert om lokale en regionale energiedoelstellingen te bepalen en te behalen.

Welke overheden zijn betrokken in de RES Noordoost Brabant?

- Provincie Noord-Brabant
- Gemeentes Bernheze, Boekel, Boxmeer, Boxtel, Cuijk, Grave, Haaren, Landerd, Meijerijstad, Mill en Sint Hubert, Oss, 's-Hertogenbosch, Sint Anthonis, Sint-Michielsgestel, Uden, en Vught
- Waterschappen Aa en Maas en De Dommel

Provincie Noord-Brabant 's-Hertogenbosch Gemeente Oss

Duurzame Polder

Ruimtelijke inpassing windmolens

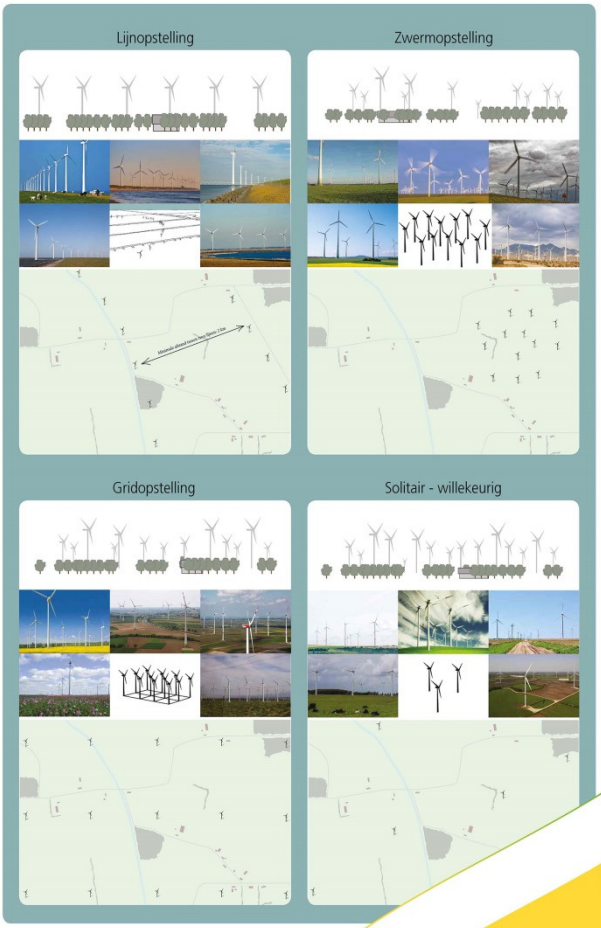
Windmolens kunnen in diverse opstellingen worden ingepast in het landschap.

In open landschappen zijn windmolens tot op grote afstand duidelijk zichtbaar

In kleinschalige landschappen verdwijnen verder weg gelegen windmolens achter bomen en struiken

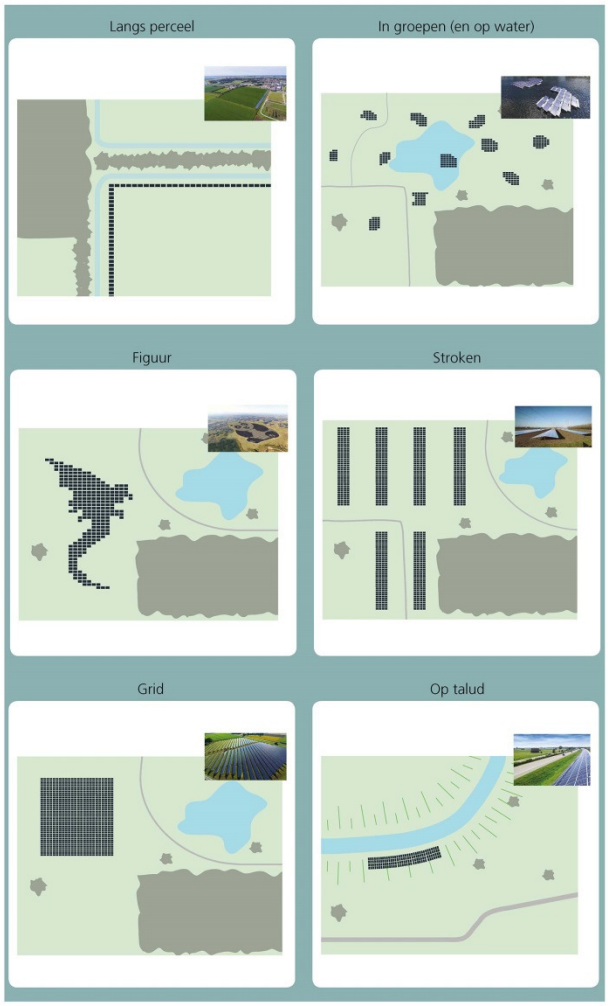

Provincie Noord-Brabant 's-Hertogenbosch Gemeente Oss

Duurzame Polder

Ruimtelijke inpassing zonnevelden

Zonnevelden kunnen in diverse opstellingen worden ingepast in het landschap.

Provincie Noord-Brabant 's-Hertogenbosch Gemeente Oss

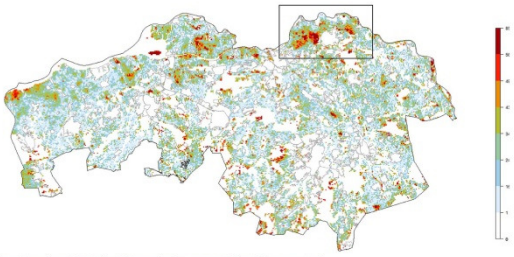
Duurzame Polder

Natuur in de Duurzame Polder

Met beschermde plant- en diersoorten wordt rekening gehouden. De Natuurbeschermingswet beschermt plant- en diersoorten zoals weidevogels en vleermuizen. Beschermde soorten mogen niet worden gedood, verjaagd of verstoord. En ook hun leefgebied moet behouden blijven.

Weidevogels

De Duurzame Polders is één van de twee grootste weidevogelgebieden in Noord-Brabant.

Afbeelding: Hotspotkaart SOVON (2018). Hoe roder, hoe meer vogels (aantallen en soorten) Provincie Noord-Brabant

Enkele diersoorten in het gebied

Grutto

Kievit

Otter

Vleermuis

Viervlieklibel

Behangersbij

Provincie Noord-Brabant 's-Hertogenbosch GEMEENTE OSS

Duurzame Polder

Energieke landschappen

Windmolens en zonnevelden kunnen op diverse manieren worden ingepast in het landschap.

Voorbeelden inpassing windmolens

Windmolens in een grid

Afstand tot molens: 250 meter

Afstand tot molens: 450 meter

Afstand tot molens: 1000 meter

Afstand tot molens: 2000 meter

Voorbeelden inpassing zonnevelden

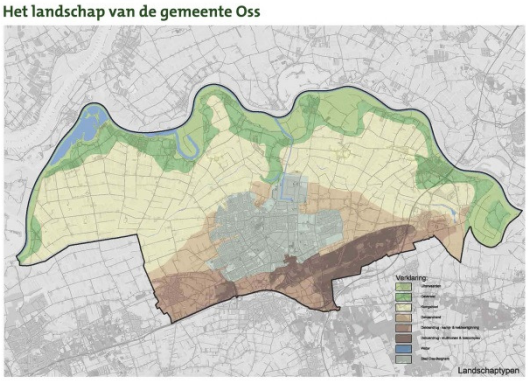

Provincie Noord-Brabant 's-Hertogenbosch GEMEENTE OSS

Duurzame Polder

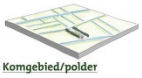
Kwaliteiten van het landschap

Het landschap van de gemeente Oss

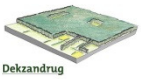

Uiterwaard

Oeverwal

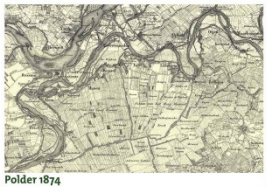

Komgebied/polder

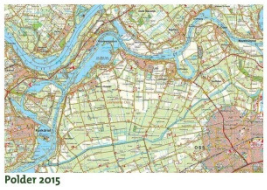

Dekzandrand

Dekzandrug

Kenmerken van het landschap in de Duurzame Polder

- Openheid/ weidsheid/ vergezichten
- Hertogs- en Roode Wetering
- Sloten en greppels
- Verkavelingsstructuur
- Historische eendenkooien
- (Dwars)dijken
- Randen: poelen, houtwallen, bosjes, grienden, dijken en wielen

Polder 1874

Polder 2015

Provincie Noord-Brabant

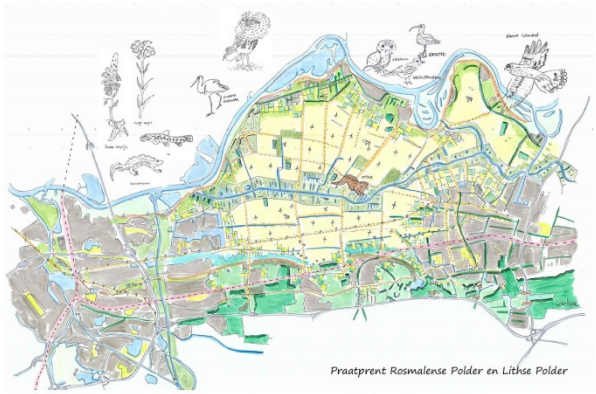
's-Hertogenbosch

Gemeente Oss

Duurzame Polder

Natuur & Landschap

Het landschap en de natuur van de Duurzame Polder kan in de toekomst aangepast worden. Dat kan kansen bieden voor natuur, landschap en recreatie in het gebied.

Praatprent Rosmalense Polder en Lithse Polder

Moeraszone

Bloemrijk lint

Kansen voor natuur in de Duurzame Polder

Windmolens en zonnevelden bieden kansen voor:

- Toename biodiversiteit (bijvoorbeeld: bijenlandschap en meer vlinders)
- Ontwikkeling van Hertogswetering tot moeraszone
- Natuurinclusieve landbouw (gezonde bodem; zwaluwen, vleermuizen en uilen op het erf)

Provincie Noord-Brabant

's-Hertogenbosch

Gemeente Oss

Duurzame Polder

Wij horen graag uw mening!

Bent u het met de volgende stellingen: eens, oneens of neutraal?

1. De komst van windmolens/ zonnevelden biedt nieuwe kansen voor dit gebied.
2. De gemeenschap moet beslissen waar een deel van de opbrengst van de windmolens/zonnevelden heen gaat.
3. Landbouw en windmolens zijn een goede combinatie.
4. Weidevogels zijn belangrijker dan duurzame energie.
5. Opbrengsten van windmolens of zonnevelden zouden via een fonds terug moeten vloeien naar het gebied en/of de omgeving.
6. Zicht op een windmolen is acceptabel als ik er gratis stroom van krijg.
7. De polder moet aantrekkelijker worden voor fietsers en wandelaars.
8. Duurzame energie is van maatschappelijk belang: dus een overheidstaak.
9. Er moet een betere autoverbinding komen tussen Oss en Den Bosch via de polder.
10. Voor de recreatie is het tot leven brengen van de geschiedenis van het gebied een enorme kans.

Provincie Noord-Brabant 's-Hertogenbosch Gemeente Oss

Duurzame Polder

Wij horen graag uw mening!

Bent u het met de volgende stellingen: eens, oneens of neutraal?

11. Uitzicht opofferen voor een betere wereld is een acceptabel offer.
12. Windmolens zijn hét symbool van het nieuwe landschap.
13. Een deel van de polder onder water zetten biedt een mooie kans voor watersport.
14. Ik heb liever zonnevelden dan windmolens.
15. Maak het gebied onder de windmolens maar natuurgebied in plaats van landbouwgrond.
16. De boeren hebben het al moeilijk zat. Een windmolen is voor een boer een goed (aanvullend) verdienmodel. Ik gun ze dat.
17. De polder is nu saai.
18. De polder is nu alleen agrarisch. Andere functies zoals recreatie en natuur moeten hier meer ruimte krijgen.
19. De hele gemeenschap moet profijt hebben van de opwekking van duurzame energie in de polder.
20. Ik wil graag financieel participeren (deelnemen) in een zonneveld of windmolenpark door hier aandelen voor te kopen.

Provincie Noord-Brabant 's-Hertogenbosch Gemeente Oss

Bijlage III Presentatie

Bewonersbijeenkomst Verkenning Duurzame Polder Oss-'s-Hertogenbosch

Renier Koenraadt, projectmanager

Wat ga ik vertellen?

- Aanleiding en aanpak Verkenning
- Communicatie en participatie

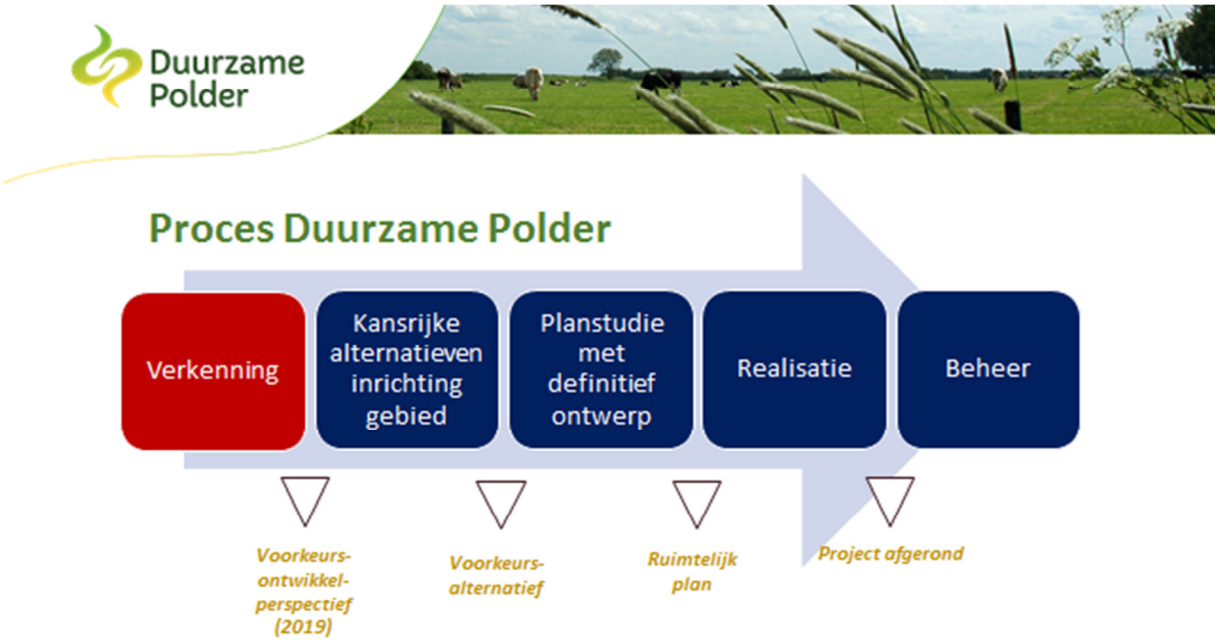
Het voorlopige Verkenningsgebied

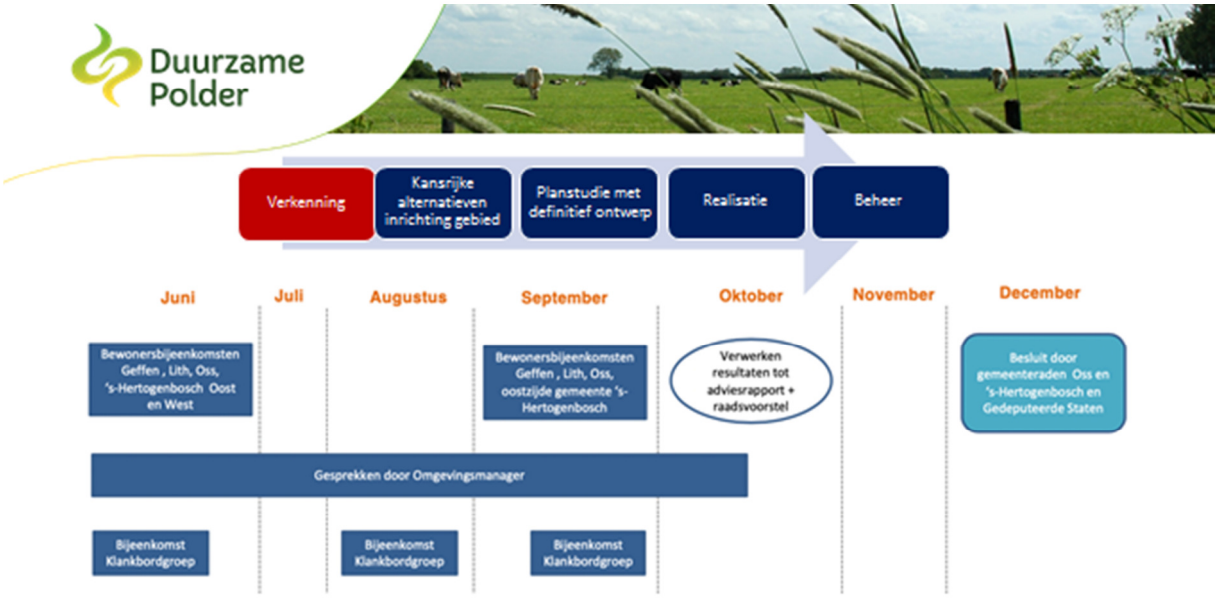

Wat verkennen we en waarom?

- De gemeenten Oss en 's-Hertogenbosch willen in 2050 energieneutraal zijn.
- De Provincie Noord-Brabant wil dat in 2030 al 50 procent van alle energie uit duurzame bronnen komt.
- Om hier een bijdrage aan te leveren, verkennen de Provincie en de twee gemeenten gezamenlijk wat de mogelijkheden zijn om in de polder tussen Oss en 's-Hertogenbosch windmolens en zonnevelden aan te leggen.
- Daarbij wegen we belangen af die in het gebied spelen.

Duurzame Polder
Proces Duurzame Polder
Verkenning
Kansrijke alternatieven inrichting gebied
Planstudie met definitief ontwerp
Realisatie
Beheer
Voorkeurs-ontwikkel-perspectief (2019)
Voorkeurs-alternatief
Ruimtelijk plan
Project afgerond

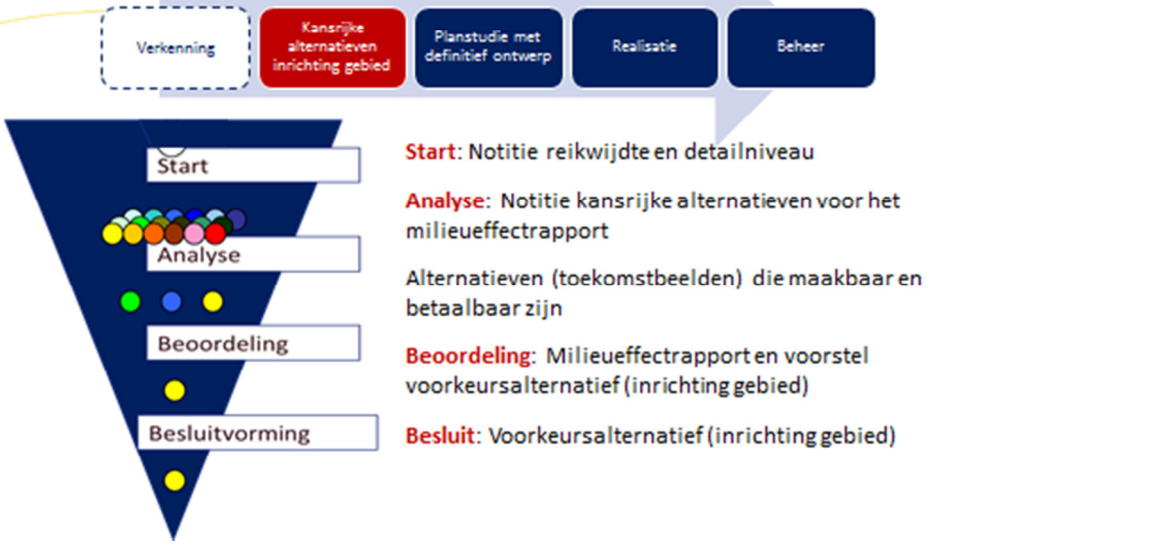

Duurzame Polder
Verkenning
Kansrijke alternatieven inrichting gebied
Planstudie met definitief ontwerp
Realisatie
Beheer
Juni
Juli
Augustus
September
Oktober
November
December
Bewonersbijeenkomsten Geffen , Lith, Oss, 's-Hertogenbosch Oost en West
Bewonersbijeenkomsten Geffen , Lith, Oss, oostzijde gemeente 's-Hertogenbosch
Verwerken resultaten tot adviesrapport + raadsvoorstel
Besluit door gemeenteraden Oss en 's-Hertogenbosch en Gedeputeerde Staten
Gesprekken door Omgevingsmanager
Bijeenkomst Klankbordgroep
Bijeenkomst Klankbordgroep
Bijeenkomst Klankbordgroep

Gemeenteraden Oss en 's-Hertogenbosch, en Gedeputeerde Staten van Noord-Brabant kiezen eind 2019 uit 3 perspectieven:

1. **Van geval tot geval** toetsen van initiatieven voor duurzame energieopwekking.
2. **Maximale energieopwekking** met windmolens en zonnevelden. Andere functies (landbouw, natuur, cultuurhistorie, recreatie, etc.) zijn ondergeschikt.
3. **Optimale energieopwekking** met windmolens en zonnevelden, die past bij het landschap en waar we ook rekening houden met met andere functies (landbouw, natuur, cultuurhistorie, recreatie, etc.).

Start: Notitie reikwijdte en detailniveau

Analyse: Notitie kansrijke alternatieven voor het milieueffectrapport

Alternatieven (toekomstbeelden) die maakbaar en betaalbaar zijn

Beoordeling: Milieueffectrapport en voorstel voorkeursalternatief (inrichting gebied)

Besluit: Voorkeursalternatief (inrichting gebied)

Planologisch vastleggen in een Omgevingsplan of een Projectbesluit

Formele inspraak: mogelijkheid tot beroep

Definitief ontwerp

Businesscase met financieringsplan

Vergunningen en ontheffingen

Communicatie- en participatie aanpak

1. Open proces: denk en doe mee!

- Bijeenkomsten voor bewoners en belangenorganisaties
- Gezamenlijke website: *www.duurzamepolder.nl*
- Social media:
  Twitter.com/duurzamepolder
  Facebook.com/duurzamepolder
- Nieuwsbrief (latere fase)
- Bewonersbrieven
- Huis-aan-huisbladen en regionale kranten
- Gesprekken met omgevingsmanager
- Inloopspreekuur omgevingsmanager

2. Klankbordgroep

- Belangenorganisaties (natuur, recreatie, landbouw, water, milieu, leefomgeving) en wijk- en dorpsraden

Wat is er te vinden op de 'markt'?

Informeren:

- Inschrijven nieuwsbrief en ideeënbus
- Energieopgave gemeente Oss
- Omgevingsparticipatie en proces verkenning
- Energieke Landschappen
- Regionale Energiestrategie (RES)
- Het verhaal van de polder door de jaren heen
- Simulatiespel: Energieopgave verdelen op Oss grondgebied (luchtfoto op de grond)

Ophalen van eerste belangen:

- Wat betekent de polder voor u? (gefilmd worden en/of opschrijven op bord)
- Stellingen over het poldergebied (door u anoniem in te vullen)
- Ervan uitgaande dat in de polder energie wordt opgewekt, wat wilt u er dan voor terug? (kaart op de grond)